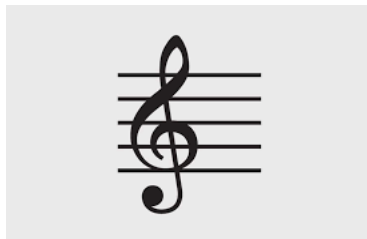

Διδασκαλία θεωρητικών μουσικής

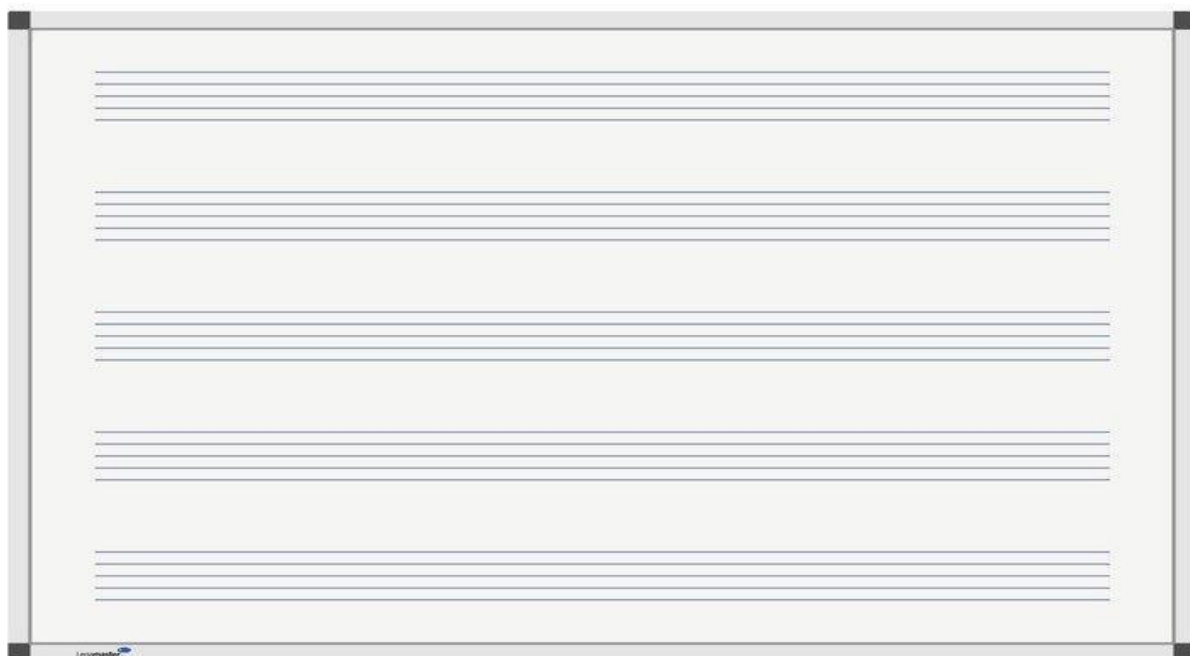
Μάθημα Κλειδί του σολ - Πεντάγραμμο – Νότες

Κλειδί του σολ είναι το σημάδι της μουσικής γραφής που γράφεται πάντα στην αρχή του πενταγράμμου και γύρω από την δεύτερη γραμμή του. Η χρήση του είναι για να δίνει το όνομα του στη νότα που γράφεται στη δεύτερη γραμμή του πενταγράμμου.

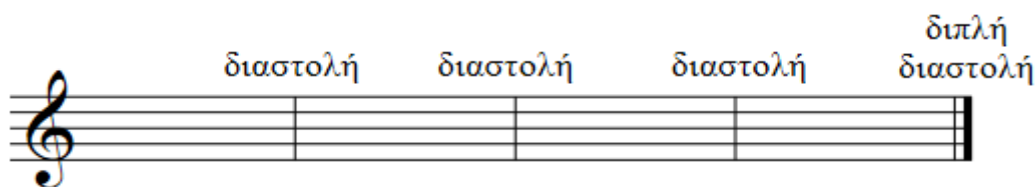
Εικόνα 2. Κλειδί του σολ

Πεντάγραμμο λέγεται το σύνολο πέντε γραμμών οριζοντίων και παραλλήλων που απέχουν ίσα μεταξύ τους.

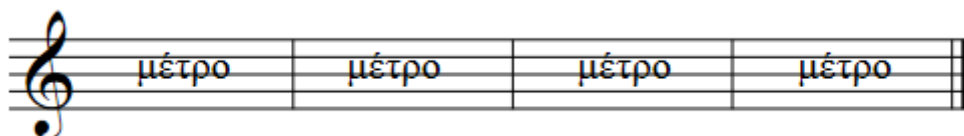
Εικόνα 3. Πεντάγραμμο

Οι μικρές κάθετες γραμμές που χωρίζουν το μουσικό κομμάτι λέγονται διαστολές. Στο τέλος κάθε τραγουδιού βάζουμε διπλή **διαστολή**.

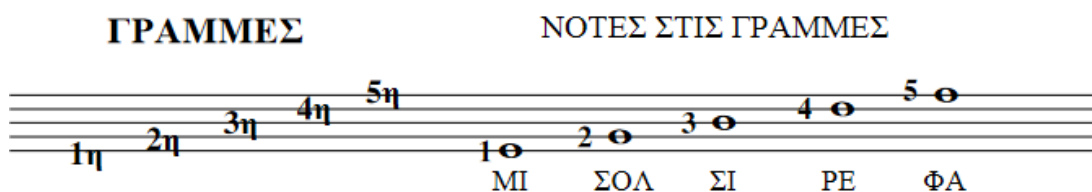
Εικόνα 4. Διαστολή

Η απόσταση μεταξύ δυο διαστολών ονομάζεται **μέτρο**.

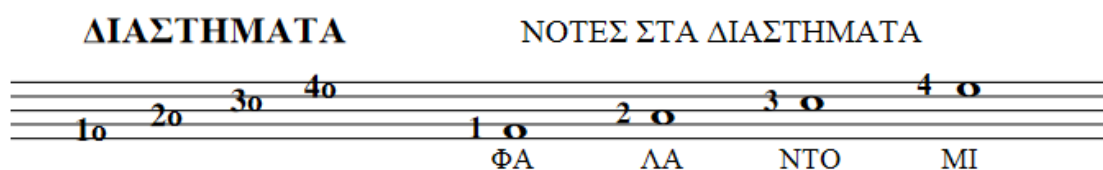

Εικόνα 5. Μέτρο

Οι αποστάσεις που σχηματίζονται μεταξύ των γραμμών λέγονται **διάστημα**. Νότες έχουμε και στις γραμμές του πενταγράμμου αλλά και στα διαστήματα.

Εικόνα 6. Νότες στις γραμμές

Εικόνα 7. Νότες στα διαστήματα

Εκτός από τις νότες που γράφονται στις γραμμές και στα διαστήματα του πενταγράμμου έχουμε και νότες που γράφονται σε μικρές γραμμές πάνω κ κάτω από το πεντάγραμμο και λέγονται **βοηθητικές γραμμές**. Χαρακτηριστικό είναι ότι απέχουν ίσα απόσταση μεταξύ τους όπως και οι γραμμές του πενταγράμμου.

Εικόνα 8. Νότες στις βοηθητικές γραμμές κάτω από το πεντάγραμμο

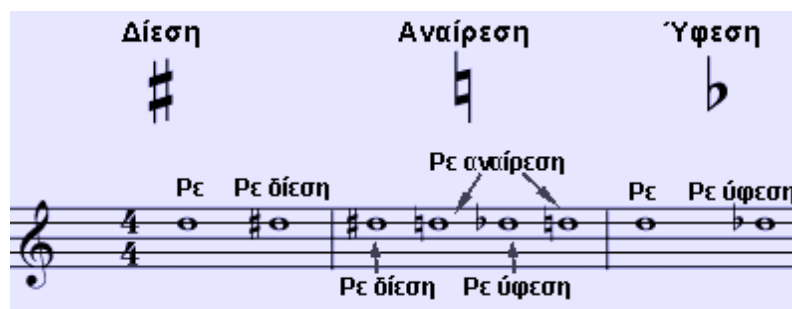

Εικόνα 9. Νότες στις βοηθητικές γραμμές πάνω από το πεντάγραμμο

Μάθημα Σημεία αλλοίωσης

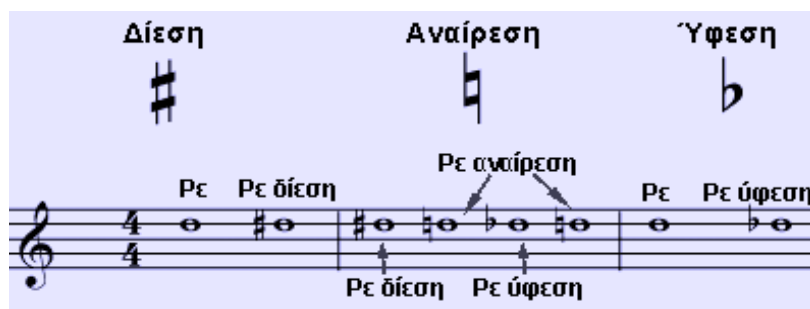
Η απόσταση ανάμεσα σε δυο συνεχόμενα τάστα μπουζουκιού λέγεται **ημιτόνιο** ενώ η απόσταση με τρία συνεχόμενα τάστα λέγεται **τόνος**.

Τα **απλά σημεία αλλοιώσεων** μπαίνουν πάντα μπροστά από τη νότα υψώνουν ή χαμηλώνουν τη νότα κατά ένα ημιτόνιο. Έχουμε τρία είδη απλών αλλοιώσεων:

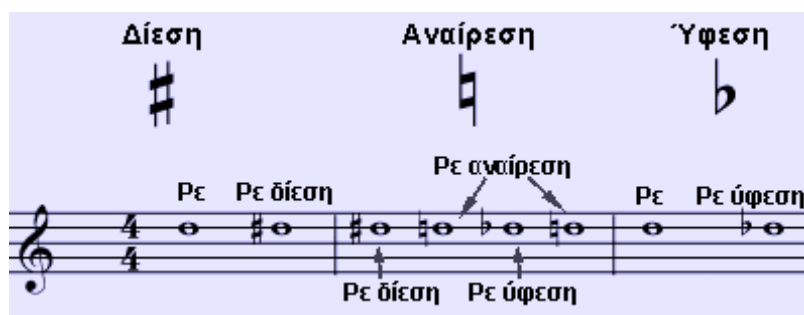
τη νότα ένα ημιτόνιο

Δίεση η οποία ανεβάζει

κατεβάζει τη νότα ένα ημιτόνιο

Ύφεση η οποία

επαναφέρει την αλλοιωμένη νότα στη φυσική της θέση

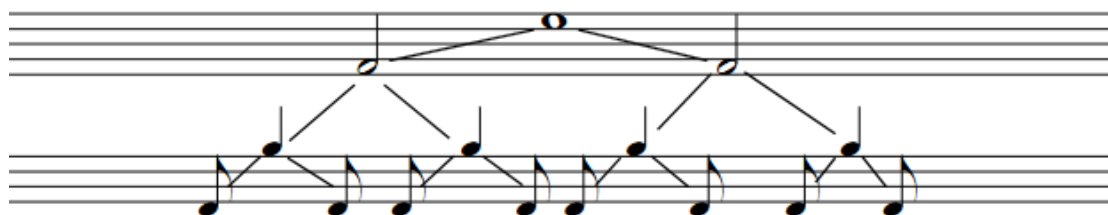
Αναίρεση η οποία

Μάθημα Αξίες – Μέτρο, Σύζευξη διάρκειας - Σύζευξη προσωδίας

Η διάρκεια της νότας στη μουσική λέγεται αξία και αποτυπώνεται στο πεντάγραμμο με διάφορα σχήματα φθόγγων. Ανάλογα με το σχήμα καθορίζεται η διάρκεια κάθε φθόγγου (νότας). Στην παρακάτω εικόνα βλέπουμε το σχήμα του φθόγγου και την αντίστοιχη αξία του.

Το ολόκληρο		που διαρκεί 4 χρόνους
το μισό		= 2 χρόνους
το τέταρτο		= 1 χρόνος
το όγδοο		= μισός χρόνος
το δέκατο έκτο		= μισό χρόνο από το όγδοο
το τριακοστό δεύτερο		= μισό απ' το δέκατο έκτο
το εξηκοστό τέταρτο		= μισό απ' το τριακοστό δεύτερο.

Εικόνα 10. Αξίες μουσικών φθόγγων

Εικόνα 11. Μουσική πυραμίδα αξία νοτών

Τρίηχο: είναι το σύνολο τριών φθόγγων της ίδιας αξίας που παίζονται με την αξία δύο φθόγγων της ίδιας αξίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:

τρίηχο μισών

τρίηχο τετάρτων

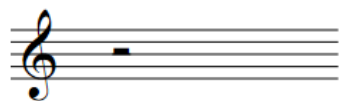
τρίηχο ογδών

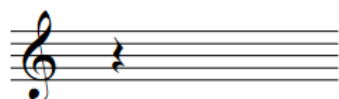
Παύσεις λέγονται εκείνα τα σημάδια που τοποθετούνται μέσα στο πεντάγραμμο και δηλώνουν την διακοπή του ήχου. Όπως οι φθόγγοι έτσι και οι παύσεις έχουν την αξία τους. Στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε την αξία, δηλαδή πόσους χρόνους διαρκεί η κάθε παύση.

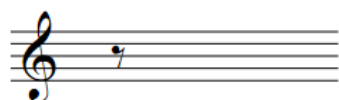
Παύση ολοκλήρου: γράφεται κάτω από την τέταρτη γραμμή και είναι ίση με ένα ολόκληρο

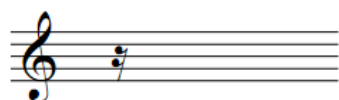
Παύση μισού: γράφεται πάνω από την τρίτη γραμμή και είναι ίση με ένα μισό

Παύση τετάρτου: ίση με ένα τέταρτο

Παύση ογδόου: ίση με ένα όγδοο

Παύση δεκάτου έκτου: ίση με ένα δέκατο έκτο

Εικόνα 12. Διάρκεια παύσης

Ο **ρυθμός** καθορίζει πόσους χρόνους θα έχουμε σε κάθε μέτρο. Τοποθετείται πάντα στην αρχή του τραγουδιού, μέσα στο πεντάγραμμο αμέσως μετά από το κλειδί του σολ. Συνήθως είναι κλάσμα π.χ. $\frac{2}{4}$, $\frac{5}{8}$, ο αριθμητής του κλάσματος μας δείχνει πόσους χρόνους έχει το μέτρο και ο παρονομαστής μας δείχνει την αξία του κάθε χρόνου.

Εικόνα 13. Ρυθμός

Στιγμή διαρκείας: είναι μια τελεία (.) η οποία μπαίνει δεξιά της νότας και προσθέτει στη νότα το μισό της αξίας της. Η νότα που έχει στιγμή διαρκείας ονομάζεται παρεστιγμένη.

Εικόνα 14. Παράδειγμα παρεστιγμένου

Σύζευξη διαρκείας : ονομάζεται μια καμπύλη γραμμή που ενώνει δύο ή περισσότερες νότες, ίσης ή διαφορετικής αξίας αλλά ίδιου ύψους. Στην εκτέλεση του μουσικού κομματιού η ενωμένη νότα δεν επαναλαμβάνεται, πετυχαίνοντας έτσι περισσότερους χρόνους.

Εικόνα 15. Παράδειγμα σύζευξη διαρκείας

Σύζευξη προσωδίας: είναι μια καμπύλη γραμμή που ενώνει δύο ή περισσότερες νότες, ίσης ή διαφορετικής αξίας και διαφορετικού ύψους. Στην εκτέλεση του μουσικού κομματιού, παίζουμε τις νότες ενωμένες χωρίς να σηκώνεται το χέρι ή τραγουδάμε χωρίς να παίρνουμε αναπνοή.

Εικόνα 16. Παράδειγμα σύζευξη προσωδίας

Ελλειπές μέτρο: λέγεται το μέτρο από το οποίο λείπουν ένας ή περισσότεροι χρόνοι. Το μέτρο αυτό το συναντάμε στην αρχή του μουσικού κομματιού και οι χρόνοι που λείπουν από το μέτρο αυτό συμπληρώνονται στο τελευταίο μέτρο του κομματιού. Το άθροισμα, λοιπόν, των χρόνων του πρώτου και του τελευταίου μέτρου μας δίνει ένα κανονικό μέτρο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:

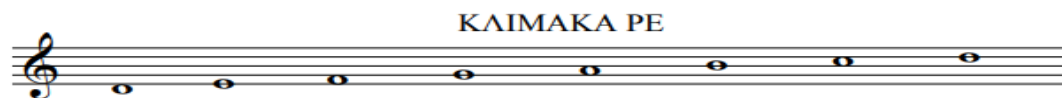

Τόνοι- Ημιτόνια: οι τόνοι και τα ημιτόνια είναι μονάδες μέτρησης του ήχου. Ο τόνος είναι η μεγαλύτερη απόσταση μεταξύ δύο φθόγγων. Το ημιτόνιο είναι η μικρότερη απόσταση μεταξύ δύο φθόγγων. Ένας τόνος ισούται με δύο ημιτόνια.

Κλίμακα: είναι μια σειρά από διαδοχικές συνεχόμενες νότες. Ξεκινάμε από μια συγκεκριμένη νότα και καταλήγουμε στην ίδια, μια οκτάβα ψηλότερα. Η κλίμακα παίρνει την ονομασία της από την πρώτη νότα.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

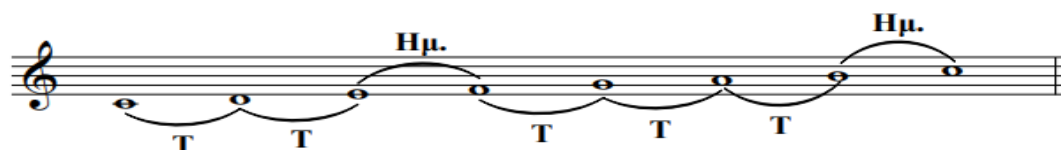

Μεΐζονες κλίμακες: είναι οι κλίμακες όπου οι διαδοχικές νότες πρέπει να έχουν την εξής σειρά: T-T-H-T-T-T-H

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

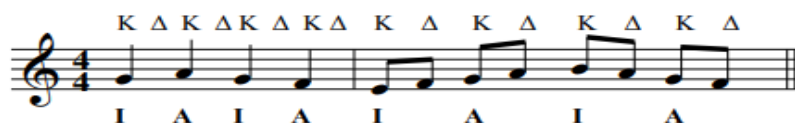

Κλίμακα του Ντο: η σειρά της κλίμακας του ΝΤΟ είναι: δύο τόνοι, ένα ημιτόνιο, τρεις τόνοι, ένα ημιτόνιο.

Ισχυρό ασθενές μέρος του μετρου: σε όλους τους ρυθμούς οι χρόνοι που υπάρχουν μέσα στο μέτρο χωρίζονται σε ισχυρούς και ασθενείς. Ο πρώτος χρόνος σε όλους τους ρυθμούς είναι ο ισχυρός, ενώ οι υπόλοιποι είναι ασθενείς. Σε ρυθμό 4/4, ισχυρός θεωρείται και ο τρίτος χρόνος του μέτρου που τον λέμε "λιγότερο" ισχυρό. Οι ισχυροί και οι ασθενείς χρόνοι του μέτρου χωρίζονται σε κύρια και δευτερεύοντα μέρη του μέτρου. Αλλιώς το κύριο μέρος λέγεται θέση και το δευτερεύον λέγεται άρση.

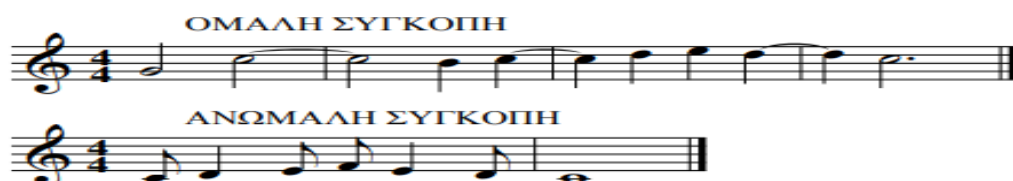
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

I= ισχυρό
A= ασθενές
K= κύριο
Δ= δευτερεύον

Συγκοπή: είναι ένα είδος ρυθμού όπου τονίζονται τα ασθενή και τα δευτερεύοντα μέρη του μέτρου. Έχουμε δύο ειδών συγκοπές: την ομαλή και την ανώμαλη. Ομαλή έχουμε όταν οι νότες που μας κάνουν τη συγκοπή είναι της ίδιας αξίας, ενώ ανώμαλη όταν οι νότες δεν είναι της ίδιας αξίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:

Αντιχρονισμός: είναι ένα είδος ρυθμού όπου στα ισχυρά μέρη του μέτρου έχουμε παύσεις. Έχουμε δύο ειδών αντιχρονισμούς: τον ομαλό και τον ανώμαλο. Ομαλός είναι όταν το ισχυρό μέρος του μέτρου είναι εξ' ολοκλήρου παύση, ενώ ανώμαλος είναι όταν το ισχυρό μέρος του μέτρου έχει παύση στη θέση και νότα στην άρση.

